T091 ATĐ 3 (12) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q11-Tạp Uẩn-Luận về Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 11

LUAÄN VEÀ TRÍ (Phaàn 3)

Hoûi: Trong ñôøi vò lai coù ñaúng voâ giaùn duyeân hay khoâng? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu coù thì caùc phaùp vò lai caàn phaûi toàn taïi theo thöù töï, tu chaùnh gia haïnh seõ trôû thaønh voâ duïng. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu phaùp ôû luùc naøy khoâng giaùn ñoaïn maø toàn taïi, thì phaùp kia töø ñaây khoâng giaùn ñoaïn maø chaéc chaén sinh ra, tu chaùnh gia haïnh laïi ñaâu coù gì taùc duïng? Vaû laïi, caàn phaûi khoâng coù nghóa ñoái trò ñeå cheá phuïc caùc phieàn naõo sinh khôûi, nhö vaäy thì khoâng coù giaûi thoaùt cöùu caùnh, trong chöông Kieán uaån ñaõ noùi laïi laøm sao thoâng hieåu? Nhö noùi: Neáu nhö phaùp cuøng vôùi phaùp kia laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, hoaëc coù luùc khoâng cuøng vôùi phaùp kia laøm ñaúng voâ giaùn duyeân chaêng? Ñaùp: Neáu nhö luùc phaùp naøy chöa ñeán maø ñaõ sinh. Hoûi: Neáu khoâng coù thì taïi sao Theá ñeä nhaát phaùp khoâng giaùn ñoaïn, chæ sinh ra Khoå phaùp trí nhaãn, chöù khoâng sinh cho ñeán Taän-Voâ sinh trí? Trong kinh Baùt Phaàn noùi, laïi laøm sao thoâng hieåu? Nhö noùi: “Nhö vaäy Boå-ñaëc-giaø-la taïo ra nghieäp naøy roài, hoaëc möôøi ba kieáp, hoaëc möôøi boán kieáp, hoaëc cho ñeán hai möôi kieáp, khoâng rôi vaøo neõo aùc.” Laïi laøm sao kieán laäp ba loaïi nghieäp, tieáp nhaän thuaän theo phaùp hieän taïi, tieáp nhaän thuaän theo ñôøi keá tieáp, tieáp nhaän thuaän theo keá tieáp sau nöõa? Ñaùp: Vò lai khoâng coù ñaúng voâ giaùn duyeân. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao Theá ñeä nhaát phaùp khoâng giaùn ñoaïn, chæ sinh ra Khoå phaùp trí nhaãn, chöù khoâng sinh cho ñeán Taän-Voâ sinh trí? Ñaùp: ñaây laø xaùc ñònh veà danh soá, khoâng phaûi laø xaùc ñònh veà söï töôùng. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Khoå phaùp trí nhaãn, ôû trong saùu ñòa chöa bieát laø ñòa naøo, ba caên töông öng ñang sinh khôûi chöa bieát töông öng vôùi caên naøo, coù boán hieän taïi ñang sinh khôûi chöa bieát laø haønh töôùng naøo, voâ löôïng saùt-na ñang sinh khôûi chöa bieát saùt-na naøo seõ sinh khôûi?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 11 179

Cho ñeán luùc truù trong Nhaãn taêng thöôïng, Khoå phaùp trí nhaãn chæ xaùc ñònh ñoái vôùi ba söï vieäc, ñoù ñòa xaùc ñònh-caên xaùc ñònh vaø haønh töôùng xaùc ñònh, ñoái vôùi hai söï vieäc haõy coøn khoâng xaùc ñònh, ñoù laø saùt-na khoâng xaùc ñònh vaø ñaúng voâ giaùn duyeân khoâng xaùc ñònh. Neáu luùc truù trong Theá ñeä nhaát phaùp, thì ñoái vôùi naêm söï vieäc ñeàu ñaõ xaùc ñònh. Laïi nöõa, khoâng caàn phaûi coù ñaúng voâ giaùn duyeân, caùc phaùp theo thöù töï noái tieáp nhau maø daáy khôûi. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu nhö phaùp döïa vaøo phaùp kia, thuaän theo phaùp kia veà sau khoâng ngöøng ñöôïc sinh khôûi, phaùp khaùc thì khoâng nhö vaäy; gioáng nhö vaät beân ngoaøi tuy khoâng coù ñaúng voâ giaùn duyeân, maø döïa vaøo nhau tröôùc sau theo thöù töï ñeå sinh khôûi, nhö haït gioáng-maàm non- thaân-caønh-laù-hoa-quaû, döïa vaøo thöù töï aáy, theo thöù töï aáy khoâng ngöøng sinh khôûi, phaùp khaùc thì khoâng nhö vaäy. Nhö vaäy noäi phaùp thuoäc veà ñôøi vò lai, tuy khoâng coù ñaúng voâ giaùn duyeân, maø döïa vaøo phaùp aáy, phaùp aáy khoâng ngöøng sinh khôûi, phaùp khaùc thì khoâng nhö vaäy. Khoå phaùp trí nhaãn, döïa vaøo Theá ñeä nhaát phaùp, nhöng Khoå phaùp trí… thì khoâng nhö vaäy. Vì vaäy, Theá ñeä nhaát phaùp khoâng giaùn ñoaïn, chæ sinh ra Khoå phaùp trí nhaãn, chöù khoâng sinh cho ñeán taän-Voâ sinh trí. Laïi nöõa, phaùp vò lai sinh khôûi, döïa vaøo phaùp hieän taïi. Neáu phaùp hieän taïi hoøa hôïp, thì phaùp vò lai ñöôïc sinh ra, neáu khoâng hoøa hôïp thì phaùp aáy khoâng sinh ra. Tuy khoâng coù ñieàu naøy nhöng bôûi vì phaân bieät, cho neân giaû söû tu ñaïo sinh ra duyeân hoøa hôïp tröôùc, thì cuõng thuaän theo maø sinh khôûi tröôùc. Nhöng maø ñieàu naøy thì khoâng coù, chæ rieâng Khoå phaùp trí nhaãn, döïa vaøo Theá ñeä nhaát phaùp hoøa hôïp maø sinh ra, Khoå phaùp trí… döïa vaøo nhöõng hoøa hôïp khaùc, vì vaäy Theá ñeä nhaát phaùp khoâng giaùn ñoaïn, chæ sinh ra Khoå phaùp trí nhaãn, chöù khoâng sinh cho ñeán Taän-Voâ sinh trí. Hoûi: Trong kinh Baùt Phaàn…, laïi laøm sao thoâng hieåu? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Theá Toân döïa vaøo quaù khöù vaø hieän taïi, so saùnh bieát roõ vò lai, vì vaäy ñöa ra caùch noùi naøy: Nghóa laø Theá Toân quaùn saùt quaù khöù vaø hieän taïi, chuûng loaïi Boå-ñaëc-giaø-la nhö vaäy, taïo ra nghieäp nhö vaäy, trong nhöõng kieáp nhö vaäy khoâng rôi vaøo neõo aùc. Chuûng loaïi Boå-ñaëc-giaø-la nhö vaäy, taïo ra nghieäp nhö vaäy nhaän laáy quaû baùo ñôøi hieän taïi, taïo ra nghieäp nhö vaäy nhaän laáy quaû baùo ñôøi keá tieáp, taïo ra nghóa nhö vaäy nhaän laáy quaû baùo ñôøi keá tieáp sau nöõa. Töø ñaây thaáy hieän roõ ra, chuûng loaïi Boå-ñaëc-giaø-la nhö vaäy, taïo ra nghieäp nhö vaäy, so saùnh bieát ñöôïc vò lai, trong nhöõng kieáp nhö vaäy khoâng rôi vaøo neõo aùc. Chuûng loaïi Boå-ñaëc-giaø-la nhö vaäy, taïo ra nghieäp nhö vaäy seõ nhaän laáy quaû baùo ñôøi hieän taïi, taïo ra nghieäp nhö vaäy seõ nhaän laáy quaû baùo ñôøi keá tieáp, taïo ra nghieäp nhö vaäy seõ nhaän laáy quaû baùo ñôøi keá tieáp sau nöõa. Coù Sö khaùc

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 11 180

noùi: Trong thaân höõu tình coù töôùng nhö vaäy, laø thuoäc veà Haønh uaån baát töông öng. Ñöùc Theá Toân quaùn saùt ñieàu aáy, lieàn bieát roõ chuûng loaïi Boå-ñaëc-giaø-la nhö vaäy ôû ñôøi vò lai, trong nhöõng kieáp nhö vaäy khoâng rôi vaøo neõo aùc, cuõng bieát roõ Boå-ñaëc-giaø-la ñaï taïo ra caùc nghieäp nhö vaäy, hoaëc

seõ nhaän laáy quaû baùo hieän taïi, hoaëc seõ nhaän quaû ñôøi sau, hoaëc seõ nhaän quaû ñôøi sau nöõa. Lôøi bình: Khoâng neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy! Neáu noùi nhö vaäy thì roõ raøng Ñöùc Theá Toân ñoái vôùi söï vieäc cuûa vò lai chæ coù trí tyû löôïng chöù khoâng coù trí hieän löôïng. Ñieàu naøy thì khoâng hôïp lyù, caàn phaûi noùi nhö vaäy: Ñöùc Phaät bieát roõ vò lai laø trí hieän löôïng chöù khoâng phaûi laø trí tyû löôïng. Nghóa laø trí Phaät thaáy bieát trong saùng voâ cuøng saéc beùn, caùc phaùp vò lai tuy toøn taïi taïp loaïn khoâng coù thöù töï gì, maø coù naêng löïc nhaän bieát roõ raøng, chuûng loaïi Boå-ñaëc-giaø-la nhö vaäy, taïo ra nghieäp nhö vaäy, ôû ñôøi vò lai trong nhöõng kieáp nhö vaäy khoâng rôi vaøo neõo aùc; chuûng loaïi Boå-ñaëc-giaø-la nhö vaäy, taïo ra nghieäp nhö vaäy, hoaëc seõ nhaän laáy quaû hieän taïi, hoaëc seõ nhaän laáy quaû ñôøi sau, hoaëc seõ nhaän laáy quaû ñôøi sau nöõa, roõ raøng khoâng coù gì sai laàm. Coù Sö khaùc noùi: Vò lai cuõng coù ñaúng voâ giaùn duyeân. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì caùc phaùp vò lai phaûi toàn taïi theo thöù töï, tu chaùnh gia haïnh seõ trôû thaønh voâ duïng. Vaû laïi, caàn phaûi khoâng coù nghóa ñoái trò ñeå cheá phuïc caùc phieàn naõo sinh khôûi, nhö vaäy thì khoâng coù giaûi thoaùt cöùu caùnh ö? Ñaùp: Caùc phaùp vò lai tuy coù xaùc ñònh taùnh töôùng cuûa ñaúng voâ giaùn duyeân, nhöng khoâng coù tröôùc sau theo thöù töï nhaát ñònh, nghóa laø taâm- taâm sôû ôû phaàn vò chöa sinh khôûi, coù thuaän theo voâ giaùn kia sinh ra phaùp maø khoâng coù saép xeáp theo thöù töï tröôùc sa; ñeán phaàn vò ñaõ sinh khôûi, coù thuaän theo voâ giaùn kia sinh ra phaùp, cuõng coù saép xeáp theo thöù töï tröôùc sau. Nhö nhieàu Sa-moân, neáu ñöùng loän xoän thì tuy lôùn nhoû ñaõ quy ñònh, maø haøng nguõ chöa nhaát ñònh; neáu theo thöù töï maø ñöùng thì lôùn nhoû cuõng oån ñònh, haøng nguõ cuõng oån ñònh. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, cho neân khoâng coù gì sai. Tu chaùnh haïnh khoâng trôû thaønh voâ duïng, bôûi vì neân taâm voâ giaùn coù hai taâm, nghóa laø neân taâm voâ giaùn cuûa ñôøi vò lai coù hai taâm toàn taïi laø neân thieän-hai nhieãm. Neáu ñôøi hieän taïi tu chaùnh gia haïnh, thì taâm thieän sinh khôûi maø taâm nhieãm khoâng sinh khôûi. Neáu ñôøi hieän taïi daáy leân taø gia haïnh, thì taâm nhieãm sinh khôûi maø taâm thieän khoâng sinh khôûi. Nhö neân haït gioáng sau hai ñieàu kieän seõ sinh ra neân laø maàm non-hai laø tro ñaát. Neáu duyeân hoøa hôïp vôùi maàm non thì maàm non sinh ra maø buïi ñaát khoâng sinh ra, neáu duyeân hoøa hôïp vôùi tro ñaát thì tro ñaát sinh ra maø

maàm non khoâng sinh ra. ôû ñaây cuõng nhö vaäy, töø ñoù cuõng coù nghóa ñoái trò ñeå cheá phuïc caùc phieàn naõo sinh khôûi, daàn daàn seõ chöùng ñöôïc giaûi thoaùt cöùu caùnh. Hoûi: Trong chöông Kieán uaån ñaõ noùi laïi laøm sao thoâng hieåu? Nhö noùi: Neáu nhö phaùp cuøng vôùi phaùp kia laøm ñaúng voâ giaùn duyeân, hoaëc coù luùc khoâng laøm ñaúng voâ giaùn cho phaùp kia chaêng? Ñaùp: Neáu nhö luùc phaùp naøy chöa ñeán maø ñaõ sinh, ñaùp nhö theá laø döïa vaøo tröôùc sau theo thöù töï nhaát ñònh maø noùi, chöù khoâng döïa vaøo söï xaùc ñònh veà taùnh töôùng laøm duyeân maø noùi, cho neân khoâng traùi nhau. Lôøi bình: Caàn phaûi noùi nhö vaäy: Vò lai khoâng coù ñaúng voâ giaùn duyeân. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì ñaúng voâ giaùn duyeân khoâng toàn taïi taïo loaïn, maø phaùp cuûa ñôøi vò lai toàn

taïi taïp loaïn; ñaúng voâ giaùn duyeân theo thöù töï maø toàn taïi, maø phaùp cuûa ñôøi vò lai thì khoâng coù thöù töï; ñaúng voâ giaùn duyeân döïa vaøo nghóa phaùt trieån maø thieát laäp, phaùp cuûa ñôøi vò lai thì khoâng coù nghóa phaùt trieån. Laïi nöõa, neáu vò lai coù ñaúng voâ giaùn duyeân, thì ngöôøi muoán tu thieän phaûi thöôøng xuyeân laøm thieän, ngöôøi muoán laøm aùc phaûi thöôøng xuyeân laøm aùc. Nhöng nay thaáy roõ raøng ngöôøi muoán tu thieän, thì veà sau laïi laøm aùc, nhö Thieân Thuï..., ngöôøi muoán laøm aùc, thì veà sau laïi laøm thieän, nhö Chæ Man... Vì vaäy, ñôøi vò lai quyeát ñònh khoâng coù ñaúng voâ giaùn duyeân. Hoûi: Vì sao saéc phaùp cuûa phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân? Ñaùp: Neáu phaùp töông öng, coù sôû y-coù haønh töôùng, coù caûnh giaùc-coù sôû duyeân, thì phaùp aáy coù theå thieát laäp ñaúng voâ giaùn duyeân, saéc phaùp thì khoâng nhö vaäy, cho neân chaúng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân. Coù ngöôøi noùi: Ñaúng voâ giaùn duyeân hieän ôû tröôùc maét khoâng roái loaïn, saéc phaùp coù hoãn loaïn cho neân chaúng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân. Nghóa laø trong neân saùt-na, khôûi leân saéc cuûa coõi Duïc vaø saéc cuûa coõi Saéc; hoaëc trong neân saùt-na, khôûi leân saéc cuûa coõi Duïc vaø Saéc khoâng heä thuoäc; hoaëc trong neân saùt-na, khôûi leân saéc cuûa coõi Saéc vaø khoâng heä thuoäc. Toân giaû Theá Höõu noùi raèng: “Neân saéc dò thuïc noái tieáp nhau chöa dieät, coù saéc tröôûng döôõng vaø saéc ñaúng löu, laïi noái tieáp nhau sinh ra nhieàu loaïi cuøng sinh, cho neân chaúng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân.” Ñaïi ñöùc noùi raèng: Bôûi vì caùc saéc phaùp ít maø khoâng ngöøng sinh ra nhieàu, nhieàu khoâng ngöøng sinh ra ít, cho neân chaúng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân, ít khoâng ngöøng sinh ra nhieàu, nhö luùc möa muøa haï, ít maây khoâng ngöøng noåi leân voâ löôïng maây, che phuû khaép baàu hö khoâng; töø caây non nhoû beù sinh ra caây Naëc-cuø-ñaø voâ cuøng cao lôùn; töø Yeát-la-lam nhoû beù sinh ra saéc chaát cuûa thaân to lôùn. Nhieàu khoâng ngöøng sinh ra ít, nhöng ñoáng coû lôùn ñoát chaùy thaønh buïi tro

nhoû beù. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taâm sôû phaùp cuõng nhieàu khoâng ngöøng sinh ra ít, ít khoâng ngöøng sinh ra nhieàu, thích hôïp seõ khoâng kieán laäp ñaúng voâ giaùn duyeân. Nhieàu khoâng ngöøng sinh ra ít, thì nhö ñòa coù taàm-coù töù, hoøa vaøo ñòa khoâng coù taàm-khoâng coù töù, ít khoâng ngöøng sinh ra nhieàu, thì nhö töø ñòa khoâng coù taàm- khoâng coù töù, ñi vaøo ñòa coù taàm-coù töù chaêng? Ñaùp: Ñaây laø döïa vaøo ñòa cuøng vôùi soá löôïng tröôùc sau nhö nhau maø noùi, chöù khoâng döïa vaøo ñòa khaùc nhau, cho neân khoâng coù gì sai. Coù ngöôøi noùi: Ñaây laø döïa vaøo cuøng loaïi vôùi soá löôïng tröôùc sau baèng nhau maø noùi, chöù khoâng döïa vaøo chuûng loaïi khaùc nhau, cho neân khoâng coù gì sai. Nghóa laø trong neân taâm, neáu neân Thoï... khoâng giaùn ñoaïn maø hai Thoï... sinh ra, hai Thoï... khoâng giaùn ñoaïn maø neân Thoï... sinh ra, thì coù theå coù caùi sai naøy. Nhöng söï vieäc naøy khoâng xaûy ra bôûi vì khaùc nhau vôùi saéc, bôûi vì cöïc vi cuøng loaïi cuûa caùc saéc phaùp, ôû trong neân taäp hôïp raát nhieàu maø cuøng daáy khôûi, cho neân khoâng theå naøo thieát laäp ñaúng voâ giaùn duyeân, taâm-taâm sôû phaùp khoâng coù quan heä nhö vaäy. Hoûi: taïi sao baát töông öng

haønh chaúng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân? Ñaùp: Neáu phaùp töông öng, coù sôû y-coù haønh töôùng, coù caûnh giaùc-coù sôû duyeân, thì phaùp aáy coù theå thieát laäp ñaúng voâ giaùn duyeân; baát töông öng haønh thì khoâng nhö vaäy, cho neân chaúng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân. Coù ngöôøi noùi: Ñaúng voâ giaùn duyeân hieän ôû tröôùc maét khoâng roái loaïn, baát töông haønh hieän ôû tröôùc maét coù hoãn, cho neân chaúng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân. Nghóa laø trong neân saùt-na, coù daáy khôûi baát töông öng haønh cuûa ba coõi vaø khoâng heä thuoäc, coøn laïi tuøy theo söï thích hôïp, noùi roäng nhö tröôùc. Hoûi: Trong luaän Phaåm Loaïi Tuùc coù noùi nhö vaäy: "Theá naøo laø phaùp cuûa taâm ñaúng voâ giaùn? Ñaùp: Neáu taâm ñaúng voâ giaùn, coøn laïi taâm-taâm sôû phaùp, ñaõ sinh vaø ñang sinh, cuøng vôùi ñònh Voâ töôûng-ñònh Dieät taän ñaõ sinh vaø ñang sinh, ñoù goïi laø phaùp cuûa taâm ñaúng voâ giaùn duyeân." Hoûi: Luaän aáy vì sao khoâng noùi ñeán dò thuïc cuûa Voâ töôûng? Ñaùp: Coùi ngöôøi noùi: Caàn phaûi noùi ñeán maø khoâng noùi, thì neân bieát laø nghóa naøy coù thöøa. Coù ngöôøi noùi: Hai ñònh Voâ taâm coù gia haïnh-coù coâng duïng, caàn cuø chòu khoù maø ñaït ñöôïc, cho neân luaän aáy ñeà caäp ñeán, dò thuïc cuûa Voâ töôûng traùi ngöôïc vôùi ñieàu naøy, cho neân luaän aáy khoâng noùi ñeán. Coù ngöôøi noùi: hai ñònh Voâ taâm laø thieän cho neân noùi ñeán, dò thuïc cuûa Voâ töôûng laø voâ phuù voâ kyù cho neân khoâng noùi ñeán. Coù ngöôøi noùi: Neáu do

naêng löïc cuûa taâm khoâng ngöøng daãn daét khôûi leân, khoâng bò taïp loaïn, thì coù theå goïi laø phaùp cuûa taâm ñaúng voâ giaùn duyeân; dò thuïc cuûa Voâ töôûng laø do söùc maïnh cuûa nhaân dò thuïc maø daãn daét khôûi leân, tuøy theo söï vaän ñoäng maø chuyeån bieán, khoâng hoøa vaøo theá maïnh cuûa taâm aáy ñaõ daãn daét khôûi leân, cho neân khoâng goïi laø phaùp cuûa taâm ñaúng voâ giaùn. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì dò thuïc cuûa taâm-taâm sôû phaùp, cuõng do söùc maïnh cuûa nhaân dò thuïc maø daãn daét khôûi leân, tuøy theo söï vaän ñoäng maø chuyeån bieán, seõ khoâng goïi laø phaùp cuûa taâm ñaúng voâ giaùn duyeân hay sao? Ñaùp: Töï chuûng loaïi cuûa mình daãn daét coù theá maïnh hôn haún, khoâng gioáng nhö vôùi loaïi kia, ñeàu laø töông öng coù sôû y-coù haønh töôùng... cho neân goïi laø töï chuûng loaïi cuûa mình (Töï loaïi). Hoûi: Vì sao hai ñònh Voâ taâm laø phaùp cuûa taâm ñaúng voâ giaùn duyeân, maø khoâng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân cuûa taâm? Ñaùp: Hai ñònh kia nhôø vaøo gia haïnh vaø coâng duïng cuûa taâm, do caàn cuø chòu khoù maø daãn daét ñaït ñöôïc, cho neân goïi laø phaùp cuûa taâm ñaúng voâ giaùn duyeân; bôûi vì traùi ngöôïc vôùi taâm-ngaên chaën laøm giaùn ñoaïn taâm, khoâng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân cuûa taâm. Coù ngöôøi noùi: Hai ñònh kia nhôø vaøo theá maïnh cuûa taâm ñaõ daãn daét khôûi leân, cho neân goïi laø phaùp cuûa taâm ñaúng voâ giaùn; bôûi vì khoâng töông öng-khoâng coù sôû y-khoâng coù haønh töôùng-khoâng coù caûnh giaùc-khoâng coù sôû duyeân, cho neân khoâng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân cuûa taâm. Coù ngöôøi noùi: Hai ñònh kia nhôø vaøo theá maïnh cuûa taâm maø ñöôïc taêng tröôûng, bôûi vì coù taùc duïng cho neân goïi laø phaùp cuûa taâm ñaúng voâ giaùn duyeân; bôûi vì taâm giaûm suùt laøm cho

khoâng phaùt khôûi taùc duïng, cho neân chaúng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân cuûa taâm. Hoûi: Vì sao hai ñònh Voâ taâm, tröôùc sau töông töï khoâng hoãn loaïn noái tieáp sinh khôûi, maø tröôùc chaúng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân cuûa sau? Ñaùp: Do theá maïnh cuûa taâm tieán vaøo ñònh maø daãn daét, khoâng coù theá maïnh cuûa nieäm tröôùc maø daãn daét sinh ra, cho neân tröôùc chaúng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân cuûa sau. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì dò thuïc cuûa taâm-taâm sôû phaùp, do theá maïnh cuûa nhaân dò thuïc daãn daét khôûi leân, tuøy theo söï vaän duïng maø chuyeån bieán, tröôùc seõ khoâng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân cuûa sau? Ñaùp: Taâm-taâm sôû phaùp laø töông öng, bôûi vì coù sôû y-coù haønh töôùng, coù caûnh giaùc-coù sôû duyeân, nieäm tröôùc ñoái vôùi nieäm sau coù theá maïnh hôn haún, daãn daét laøm cho phaùt trieån thoâng suoát, cho neân ñeàu laø ñaúng voâ giaùn duyeân cuûa nieäm sau; baát töông öng haønh traùi ngöôïc vôùi ñieàu naøy, khoâng

theå naøo laøm ví duï. Hoûi: Nhaäp vaø xuaát ñònh Voâ töôûng-Dieät taän, taâm trung gian hoaëc traûi qua nöûa kieáp-neân kieáp, laøm sao coù theå noùi laø ñaúng voâ giaùn duyeân? Ñaùp: Bôûi vì trung gian khoâng coù taâm naøo khaùc laøm cho caùch ngaïi. Nghóa laø nhaäp vaø xuaát thì taâm caùch nhau tuy xa, nhöng maø trung gian laïi khoâng coù taâm naøo khaùc laøm cho caùch ngaïi, cho neân taâm sau ñoái vôùi tröôùc goïi laø ñaúng voâ giaùn. Gioáng nhö hai ngöôøi cuøng traûi qua chaëng ñöôøng xa, neân ngöôøi tröôùc neân ngöôøi sau caùch xa nhau maø ñi, coù ngöôøi hoûi raèng: OÂng coù baïn hay khoâng? Ngöôøi aáy ñaùp raèng coù, tieáp theo sau maø ñeán. Khoaûng giöõa hai ngöôøi tuy coù caùc loaïi chim thuù, nhöng khoâng coù ngöôøi laøm cho caùch ngaïi, vì vaäy laø noùi tieáp theo sau. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, khoâng coù taâm naøo laøm cho caùch ngaïi thì goïi laø ñaúng voâ giaùn. Hoûi: Neáu phaùp laø ñaúng voâ giaùn duyeân cuûa taâm, thì cuõng laø taâm voâ giaùn chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù phaùp laø ñaúng voâ giaùn cuûa taâm maø khoâng phaûi laø taâm voâ giaùn, nghóa laø tröø ra hai ñònh Voâ taâm ôû saùt-na thöù nhaát vaø taâm-taâm sôû phaùp ôû phaàn vò coù taâm, coøn laïi caùc söï töông tuïc cuûa hai ñònh Voâ taâm vaø taâm-taâm sôû phaùp luùc xuaát ñònh. 2. Coù phaùp laø taâm voâ giaùn maø khoâng phaûi laø ñaúng voâ giaùn duyeân cuûa taâm, nghóa laø hai ñònh Voâ taâm ôû saùt-na thöù nhaát, vaø taâm-taâm sôû phaùp ôû phaàn vò coù taâm, sinh-laõo-truù-voâ thöôøng. 3. Coù phaùp laø ñaúng voâ giaùn cuûa taâm cuõng laø taâm voâ giaùn, nghóa laø hai ñònh Voâ taâm ôû saùt-na thöù nhaát, vaø taâm-taâm sôû phaùp ôû phaàn vò coù taâm. 4. Coù phaùp chaúng phaûi ñaúng voâ giaùn cuûa taâm cuõng chaúng phaûi taâm voâ giaùn, nghóa laø tröø ra hai ñònh Voâ taâm ôû saùt-na thöù nhaát, vaø taâm-taâm sôû phaùp ôû phaàn vò coù taâm, sinh-laõo-truù-voâ thöôøng, coøn laïi caùc söï töông tuïc cuûa hai ñònh Voâ taâm, vaø taâm-taâm sôû phaùp luùc xuaát ñònh, sinh-laõo- truù-voâ thöôøng. Hoûi: Neáu phaùp laø ñaúng voâ giaùn cuûa taâm, thì cuõng laø Voâ giaùn cuûa ñònh Voâ taâm chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù phaùp laø ñaúng voâ giaùn cuûa taâm maø chaúng phaûi voâ giaùn cuûa ñònh Voâ taâm, ñoù laø

hai ñònh Voâ taâm ôû saùt-na thöù nhaát, vaø taâm-taâm sôû phaùp ôû phaàn vò coù taâm. 2. Coù phaùp laø voâ giaùn cuûa ñònh Voâ taâm maø chaúng phaûi ñaúng voâ giaùn cuûa taâm, ñoù laø töø ra hai ñònh Voâ taâm ôû saùt-na thöù nhaát, vaø taâm-taâm

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 11 185

sôû phaùp ôû phaàn vò coù taâm, sinh-laõo-truù-voâ thöôøng, coøn laïi caùc söï töông tuïc cuûa hai ñònh Voâ taâm, vaø taâm-taâm sôû phaùp luùc xuaát ñònh, sinh-laõo-truù-voâ thöôøng. 3. Coù phaùp laø ñaúng voâ giaùn cuûa taâm cuõng laø voâ giaùn cuûa ñònh Voâ taâm, ñoù laø töø ra hai ñònh Voâ taâm ôû saùt-na thöù nhaát, vaø taâm-taâm sôû phaùp ôû phaàn vò coù taâm, coøn laïi caùc söï töông tuïc cuûa hai ñònh Voâ taâm, vaø taâm- taâm sôû phaùp luùc xuaát ñònh. 4. Coù phaùp chaúng phaûi ñaúng voâ giaùn cuûa taâm cuõng chaúng phaûi voâ giaùn cuûa ñònh Voâ taâm, ñoù laø hai ñònh Voâ taâm ôû saùt-na thöù nhaát, vaø taâm- taâm sôû phaùp ôû phaàn vò coù taâm, sinh-laõo-truù-voâ thöôøng. Coù ba loaïi taùc yù, ñoù laø töï töôùng taùc yù, coïng töôùng taùc yù vaø thaéng giaûi taùc yù. Töï töôùng taùc yù, tö duy veà saéc laø töôùng bieán ñoåi vaø ngaên ngaïi, Thoï laø töôùng tieáp nhaän, Töôûng laø töôùng giöõ laáy hình töôïng, Haønh laø töôùng taïo taùc, Thöùc laø töôùng phaân bieät roõ raøng, Ñòa laø töôùng raén chaéc, Thuûy laø töôùng aåm öôùt, Haûo laø töôùng noùng aám, Phong laø töôùng chuyeån ñoäng… Coïng töôùng taùc yù, nhö möôøi saùu haønh töôùng… Thaéng giaûi taùc yù, nhö quaùn baát tònh-trì töùc nieäm, voâ löôïng-giaûi thoaùt-thaéng xöù-bieán xöù... Hoûi: ba loaïi taùc yù naøy, maáy loaïi voâ giaùn khi Thaùnh ñaïo hieän taïi tröôùc maét, Thaùnh ñaïo voâ giaùn coù maáy loaïi hieän taïi tröôùc maét? Ñaùp: Ba loaïi voâ giaùn khi Thaønh ñaïo hieän taïi tröôùc maét, Thaùnh ñaïo voâ giaùn coù ba loaïi hieän taïi tröôùc maét. Nhö vaäy kheùo thoâng hieåu nghóa lyù trong kinh ñaõ noùi, quaùn baát tònh ñeàu thöïc haønh, tu caùc Giaùc chi nhö Nieäm…, döïa vaøo chaùn ngaùn-döïa vaøo lìa xa-döïa vaøo hoaïi dieät, hoài höôùng ñoái vôùi buoâng xaû. Trong naøy aâm Caâu, laø bieåu hieän veà nghóa Voâ giaùn. Coù ngöôøi noùi: Hai loaïi voâ giaùn khi Thaùnh ñaïo hieän taïi tröôùc maét, töø ra töï töôùng taùc yù laø Thaùnh ñaïo voâ giaùn, coù ba loaïi hieän taïi tröôùc maét. Coù ngöôøi noùi: Chæ rieâng coïng töôùng taùc yù laø voâ giaùn khi Thaùnh ñaïo hieän taïi tröôùc maét, Thaùnh ñaïo voâ giaùn coù ba loaïi hieän taïi tröôùc maét. Hoûi: Trong kinh ñaõ noùi, neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: Quaùn baát tònh ñeàu thöïc haønh, tu caùc Giaùc chi nhö Nieäm… Ñaùp: Döïa vaøo nhaân chuyeån tieáp cho neân noùi nhö vaäy. Nhö phaùp con chaùu chuyeån tieáp sinh ra nhau, nghóa laø thaéng giaûi taùc yù daãn daét phaùt khôûi coïng töôùng taùc yù, coïng töôùng taùc yù daãn daét phaùt khôûi Thaùnh ñaïo. Coù ngöôøi noùi: Coïng töôùng taùc yù voâ giaùn luùc Thaùnh ñaïo hieän taïi tröôùc maét, Thaùnh ñaïo voâ giaùn thì coïng töôùng taùc yù hieän taïi tröôùc maét. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì döïa vaøo Vò chí ñònh, tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, luùc xuaát hieän Thaùnh ñaïo, coù theå khôûi leân coïng töôùng taùc yù cuûa coõi Duïc. Neáu döïa vaøo ñòa phía treân, tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì

luùc xuaát hieän Thaùnh ñaïo, taâm cuûa coõi Duïc aáy ñaõ khoâng coù theå khôûi leân, bôûi vì raát xa. Vaû laïi, chöa ñaït ñöôïc coïng töôùng taùc yù cuûa coõi Saéc, luùc aáy tuy ñaõ ñaït ñöôïc Thuaän quyeát traïch phaàn, maø sau Thaùnh ñaïo thì khoâng coøn hieän tieàn, luùc aáy duøng coïng töôùng taùc yù nhö theá naøo, ñeå sinh Thaùnh ñaïo? Ñaùp: Luùc aáy ôû trung gian cuûa Thuaän quyeát traïch phaàn, ñaõ tu taäp ñöôïc haønh töôùng nhö vaäy, ñoù laø taát caû caùc haønh ñeàu voâ thöôøng, taát caû caùc phaùp ñeàu Voâ ngaõ, Nieát-baøn tòch tónh vaéng laëng... Nay sinh ra Thaùnh ñaïo khôûi leân taùc yù kia. Lôøi bình: Ñieàu aáy khoâng neân noùi nhö vaäy. Caùch noùi nhö tröôùc laø hôïp lyù, nghóa laø ba loaïi voâ giaùn khi Thaùnh ñaïo hieän taïi tröôùc maét, Thaùnh ñaïo voâ giaùn thì ba loaïi hieän taïi tröôùc maét. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì döïa vaøo Vò chí ñònh, tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, luùc Thaùnh ñaïo xuaát hieän, coù theå khôûi leân coïng töôùng taùc yù cuûa coõi Duïc. Neáu döïa vaøo ñòa phía treân, tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, thì luùc xuaát hieän Thaùnh ñaïo, taâm cuûa coõi Duïc aáy ñaõ khoâng coù theå khôûi leân, bôûi vì raát xa. Vaû laïi chöa ñaït ñöôïc coïng töôùng taùc yù cuûa coõi Saéc, luùc aáy tuy ñaõ ñaït ñöôïc Thuaän quyeát traïch phaàn, maø sau Thaùnh ñaïo thì khoâng coøn hieän tieàn, luùc aáy duøng coïng töôùng taùc yù nhö theá naøo, ñeå sinh ra Thaùnh ñaïo? Ñaùp: Luùc aáy ôû trung gian cuûa Thuaän quyeát traïch phaàn, ñaõ tu taäp ñöôïc haønh töôùng nhö vaäy, ñoù laø taát caû caùc haønh ñeàu voâ thöôøng, taát caû caùc phaùp ñeàu voâ Ngaõ, Nieát-baøn tòch tónh vaéng laëng... Nay sinh ra Thaùnh ñaïo khôûi leân taùc yù kia. Lôøi bình: Ñieàu aáy khoâng neân noùi nhö vaäy. Caùch noùi nhö tröôùc laø hôïp lyù, nghóa laø ba loaïi voâ giaùn khi Thaùnh ñaïo hieän taïi tröôùc maét, Thaùnh ñaïo voâ giaùn thì ba loaïi hieän taïi tröôùc maét. Laïi nöõa, coõi Duïc coù ba loaïi taùc yù, ñoù laø Vaên maø thaønh taùc yù, Tu maø thaønh taùc yù maø Sinh ñaït ñöôïc taùc yù. Coõi Voâ saéc coù hai loaïi taùc yù, ñoù laø Tu maø thaønh taùc yù vaø Sinh ñaït ñöôïc taùc yù. Voâ laäu coù neân loaïi taùc yù, ñoù laø Tu maø thaønh taùc yù. Trong naøy, coõi Duïc chæ coù Tö maø thaønh voâ giaùn khi Thaùnh ñaïo hieän taïi tröôùc maét, Thaùnh ñaïo voâ giaùn thì ba loaïi hieän taïi tröôùc maét. Coõi Saéc chæ coù Tu maø thaønh voâ giaùn khi Thaùnh ñaïo hieän taïi tröôùc maét, Thaùnh ñaïo voâ giaùn thì hai loaïi hieän taïi tröôùc maét, tröø ra Sinh ñaït ñöôïc. Coõi Voâ saéc chæ coù Tu maø thaønh voâ giaùn khi Thaùnh ñaïo hieän taïi tröôùc maét, Thaùnh ñaïo voâ giaùn thì cuõng chæ coù Tu maø thaønh hieän taïi tröôùc maét. Hoûi: Taïi sao Thaùnh ñaïo voâ giaùn, thì Sinh ñaït ñöôïc cuûa coõi Duïc

hieän taïi tröôùc maét, chöù khoâng phaûi laø Sinh ñaït ñöôïc cuûa coõi Saéc vaø Voâ saéc? Ñaùp: Bôûi vì Sinh ñaït ñöôïc cuûa coõi Duïc maïnh meõ saéc beùn, Sinh ñaït ñöôïc cuûa coõi Saéc vaø Voâ saéc khoâng maïnh meõ saéc beùn. Neáu ñöôïc vaøo Vò chí ñònh ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn, thì luùc aáy hoaëc duøng taâm cuûa coõi Duïc maø sinh ra Thaùnh ñaïo, hoaëc duøng taâm cuûa Vò chí ñònh maø sinh ra Thaùnh ñaïo. Neáu döïa vaøo Voâ sôû höõu xöù ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn, thì luùc aáy hoaëc

duøng taâm cuûa Voâ sôû höõu xöù maø sinh Thaùnh ñaïo, hoaëc duøng taâm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù maø sinh ra Thaùnh ñaïo. Neáu döïa vaøo ñòa khaùc ñaït ñöôïc quaû A-la-haùn, thì luùc aáy chæ duøng taâm cuûa ñòa mình maø sinh ra Thaùnh ñaïo. Laïi nöõa, tónh löï thöù nhaát coù ba loaïi, ñoù laø Vò töông öng-Tònh vaø voâ laäu. Nhö vaäy cho ñeán Voâ sôû höõu xöù, ñeàu coù ba loaïi. Phi töôûng phi phi töôûng xöù chæ coù hai loaïi, ñoù laø tröø ra Voâ laäu. Trong naøy, Vò töông öng voâ giaùn thì hai loaïi hieän taïi tröôùc maét, tröø ra voâ laäu; Tònh voâ giaùn thì ba loaïi hieän taïi tröôùc maét, Voâ laäu voâ giaùn thì hai loaïi hieän taïi tröôùc maét, tröø ra Vò töông öng. Tònh cuûa tónh löï thöù nhaát, laïi coù boán loaïi, ñoù laø thuaän phaàn thoái chuyeån, thuaän phaàn an truù, thuaän phaàn thaéng tieán, thuaän phaàn quyeát traïch. Nhö vaäy cho ñeán Voâ sôû höõu xöù, ñeàu coù boán loaïi. Phi töôûng phi phi töôûng xöù chæ coù ba loaïi, tröø ra thuaän phaàn thaéng tieán. Trong naøy, thuaän phaàn thoái chuyeån voâ giaùn thì hai loaïi hieän taïi tröôùc maét, ñoù laø thuaän phaàn thoái chuyeån vaø thuaän phaàn an truù; thuaän phaàn an truù voâ giaùn thì ba loaïi hieän taïi tröôùc maét, ñoù laø tröø ra thuaän phaàn quyeát traïch; thuaän phaàn thaéng tieán voâ giaùn thì ba loaïi hieän taïi tröôùc maét, ñoù laø tröø ra thuaän phaàn thoái chuyeån; thuaän phaàn quyeát traïch voâ giaùn thì hai loaïi hieän taïi tröôùc maét, ñoù laø thuaän phaàn quyeát traïch vaø thuaän phaàn thaéng tieán. Hoûi: Neáu sinh ñeán tónh löï thöù hai-thöù ba-thöù tö, luùc khôûi leân caùc thöù thaân cuûa tónh löï thöù nhaát, coù maáy taâm voâ giaùn tieán vaøo- maáy taâm vöôït ra? Ñaùp: Tuøy theo ñòa ñaõ sinh ñeán. Neáu chöa lìa nhieãm, thì ba loaïi taâm voâ giaùn, caùc thöùc thaân aáy hieän taïi tröôùc maét; caùc thöùc thaân aáy voâ giaùn thì ba loaïi taâm hieän taïi tröôùc maét, ñoù laø thieän-nhieãm oâ vaø voâ phuù voâ kyù. Neáu ñaõ lìa nhieãm, thì hai loaïi taâm voâ giaùn, caùc thöùc aáy hieän taïi tröôùc maét; caùc thöùc thaân aáy voâ giaùn thì coù hai loaïi taâm hieän taïi tröôùc maét, ñoù laø tröø ra nhieãm oâ. Coù möôøi hai taâm, coõi Duïc coù boán, ñoù laø thieän-baát thieän-höõu phuù voâ kyù vaø voâ phuù voâ kyù; coõi Saéc vaø Voâ saéc ñeàu coù ba, ñoù laø trong boán loaïi tröôùc tröø ra baát thieän; voâ laäu coù hai, ñoù laø hoïc vaø voâ hoïc.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 11 188

Hoûi: Möôøi hai taâm naøy, moãi neân voâ giaùn sinh ra maáy taâm, laïi töø maáy taâm voâ giaùn sinh? Ñaùp: Taâm thieän voâ giaùn cuûa coõi Duïc sinh ra chính taâm, ñoù laø coõi Duïc coù boán, coõi Saéc coù hai laø thieän vaø höõu phuù voâ kyù, coõi Voâ saéc coù neân laø höõu phuù voâ kyù, cuøng vôùi taâm hoïc vaø voâ hoïc. Taâm naøy laïi töø taùm taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø coõi Duïc coù boán, coõi Saéc coù hai laø thieän vaø höõu phuù voâ kyù, coõi Voâ saéc coù neân laø höõu phuù voâ kyù, cuøng vôùi taâm hcoï vaø voâ hoïc. Taâm naøy laïi töø taùm taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø coõi Duïc coù boán, coõi Saéc coù hai laø thieän vaø höõu phuù voâ kyù, cuøng vôùi taâm hoïc vaø voâ hoïc. Taâm baát thieän voâ giaùn sinh ra boán taâm, ñoù laø coõi Duïc coù boán, coõi Saéc-Voâ saéc ñeàu coù ba taâm. Nhö taâm baát thieän, taâm höõu phuù voâ kyø cuûa coõi Duïc cuõng nhö vaäy. Taâm voâ phuù voâ kyù voâ giaùn cuûa coõi Duïc sinh ra baûy taâm, ñoù laø coõi Duïc coù boán, coõi Saéc coù hai laø

thieän vaø höõu phuù voâ kyù, coõi Voâ saéc coù neân laø taâm höõu phuù voâ kyù. Taâm naøy laïi töø naêm taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø coõi Duïc coù boán, vaø coõi Saéc chæ neân taâm thieän. Taâm thieän voâ giaùn cuûa coõi Saéc sinh ra möôøi neân taâm, ñoù laø trong möôøi hai taâm, tröø ra taâm voâ phuù voâ kyù cuûa coõi Voâ saéc. Taâm naøy laïi töø chín taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø coõi Saéc coù ba, coõi Duïc coù hai laø thieän vaø voâ phuù voâ kyù, coõi Voâ saéc coù hai laø thieän vaø höõu phuù voâ kyù, cuøng vôùi taâm hoïc vaø voâ hoïc. Taâm höõu phuù voâ kyù voâ giaùn cuûa coõi Saéc sinh ra saùu taâm, ñoù laø coõi Saéc coù ba, coõi Duïc coù ba tröø ra taâm voâ phuù voâ kyù. Taâm naøy laïi töø taùm taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø coõi Saéc-Voâ saéc ñeàu coù ba, coõi Duïc coù hai laø taâm thieän vaø voâ phuù voâ kyù. Taâm voâ phuù voâ kyù voâ giaùn cuûa coõi Saéc sinh ra saùu taâm, ñoù laø coõi Saéc coù ba, coõi Duïc coù hai laø baát thieän vaø höõu phuù voâ kyù, coõi Voâ saéc chæ neân laø taâm höõu phuù voâ kyù. Taâm naøy laïi töø ba taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø ba taâm cuûa coõi Saéc. Taâm thieän voâ giaùn cuûa coõi Voâ saéc sinh ra chín taâm, ñoù laø coõi Voâ saéc coù ba, coõi Duïc coù hai laø baát thieän vaø höõu phuù voâ kyù, coõi Saéc coù hai laø thieän vaø höõu phuù voâ kyù, cuøng vôùi taâm hoïc vaø voâ hoïc. Taâm naøy laø töø saùu taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø coõi Voâ saéc coù ba, coõi Saéc chæ neân taâm thieän, cuøng vôùi taâm hoïc vaø voâ hoïc. Taâm höõu phuù voâ kyù voâ giaùn cuûa coõi Voâ saéc sinh ra baûy taâm, ñoù laø ba taâm cuûa coõi Voâ saéc, hai taâm cuûa coõi Duïc laø baát thieän vaø höõu phuù voâ kyù, hai taâm cuûa coõi Saéc laø taâm thieän vaø voâ phuù voâ kyù. Taâm naøy laïi töø baûy taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø ba taâm cuûa coõi Voâ saéc, coõi Duïc-Saéc ñeàu coù hai taâm thieän vaø voâ phuù voâ kyù. Taâm voâ phuù voâ kyù voâ giaùn cuûa coõi Voâ saéc sinh ra saùu taâm, ñoù laø ba taâm cuûa coõi Voâ saéc, hai taâm cuûa coõi Duïc laø baát thieän vaø höõu phuù voâ kyù, coõi Saéc chæ neân laø taâm höõu phuù voâ kyù. Taâm naøy laïi töø ba taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø

ba taâm cuûa coõi Voâ saéc. Taâm hoïc voâ giaùn sinh ra naêm taâm, ñoù laø taâm thieän cuûa ba coõi, cuøng vôùi taâm hoïc vaø voâ hoïc. Taâm naøy laïi töø boán taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø taâm thieän cuûa ba coõi vaø taâm hoïc. Taâm voâ hoïc voâ giaùn sinh ra boán taâm, ñoù laø taâm thieän cuûa ba coõi vaø taâm voâ hoïc. Taâm naøy laïi töø naêm taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø taâm thieän cuûa ba coõi vaø taâm hoïc vaø voâ hoïc. Coù hai möôi taâm, coõi Duïc coù taâm, ñoù laø taâm gia haïnh thieän, sinh ñaéc thieän, baát thieän höõu phuù voâ kyù, oai nghi loä coâng xaûo xöù-dò thuïc sinh vaø thoâng quaû; coõi Saéc coù saùu, ñoù laø trong taùm taâm, tröø ra taâm baát thieän vaø coâng xaûo xöù; coõi Voâ saéc coù boán, ñoù laø taâm gia haïnh thieän, sinh ñaéc thieän, höõu phuù voâ kyù vaø dò thuïc sinh; voâ laäu coù hai, ñoù laø taâm hoïc vaø voâ hoïc. Hoûi: Hai möôi taâm naøy, moãi neân voâ giaùn sinh ra maáy taâm, laïi töø maáy taâm voâ giaùn sinh ra? Ñaùp: Taâm gia haïnh cuûa coõi Saéc, cuøng vôùi taâm hoïc vaø voâ hoïc. Taâm naøy laïi töø taùm taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø coõi Duïc coù boán, tröø ra taâm voâ phuù voâ kyù; coõi Saéc coù hai, ñoù laø taâm gia haïnh thieän-höõu phuù voâ kyù vaø taâm hoïc vaø voâ hoïc. Coù sö

khaùc noùi: “Taâm naøy laïi töø möôøi neân taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø taùm taâm tröôùc vaø taâm oai nghi loä-coâng xaûo xöù-dò thuïc sinh cuûa coõi Duïc. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì tu taäp taâm gia haïnh thieän thuaàn thuïc, töø taâm oai nghi loä-coâng xaûo xöù vaø dò thuïc sinh voâ giaùn ôû phaïm vi cuûa mình, cuõng hieän taïi tröôùc maét.” Taâm sinh ñaéc thieän voâ giaùn cuûa coõi Duïc sinh ra chín taâm, ñoù laø coõi Duïc coù baûy, tröø ra taâm thoâng quaû, coõi Saéc-Voâ saéc ñeàu coù neân laø taâm höõu phuù voâ kyù. Taâm naøy laïi töø möôøi neân taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø coõi Duïc coù baûy tröø ra taâm thoâng quaû; coõi Saéc coù hai laø gia haïnh thieän-höõu phuù voâ kyù, vaø taâm hoïc vaø voâ hoïc. Taâm baát thieän voâ giaùn sinh ra baûy taâm, ñoù laø coõi Duïc coù baûy tröø ra taâm thoâng quaû. Taâm naøy laïi töø möôøi boán taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø coõi Duïc coù baûy, tröø ra taâm thoâng quaû; coõi Saéc coù boán, tröø ra taâm gia haïnh thieän vaø taân thoâng quaû; coõi Voâ saéc coù ba, tröø ra taâm gia haïnh thieän. Nhö taâm baát thieän, taâm höõu phuù voâ kyù cuûa coõi Duïc cuõng nhö vaäy. Taâm oai nghi loä voâ giaùn cuûa coõi Duïc sinh ra taùm taâm, ñoù laø coõi Duïc coù saùu, tröø ra taâm gia haïnh thieän vaø taâm thoâng quaû; coõi Saéc-Voâ saéc ñeàu coù neân laø taâm höõu phuù voâ kyù. Coù Sö khaùc noùi: “Taâm naøy voâ giaùn sinh ra chín taâm, ñoù laø taùm taâm tröôùc vaø taâm gia haïnh thieän cuûa coõi Duïc, bôûi vì tu taäp thuaàn thuïc thì coù theå hieän tieàn.” Taâm naøy laïi töø baûy taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø coõi Duïc coù baûy, tröø ra taâm thoâng quaû. Nhö taâm oai nghi loä cuûa coõi Duïc, taâm dò thuïc sinh cuûa coõi Duïc cuõng nhö vaäy. Taâm coâng xaûo xöù voâ giaùn

sinh ra saùu taâm, ñoù laø coõi Duïc coù saùu tröø ra taâm gia haïnh thieän vaø taâm thoâng quaû. Coù Sö khaùc noùi: “Taâm naøy voâ giaùn sinh ra baûy taâm, ñoù laø saùu taâm tröôùc vaø taâm gia haïnh thieän cuûa coõi Duïc, bôûi vì tu taäp thuaàn thuïc thì coù theå hieän tieàn.” Taâm naøy laïi töø baûy voâ giaùn sinh ra, ñoù laø coõi Duïc coù baûy, tröø ra taâm thoâng quaû. Taâm thoâng quaû voâ giaùn cuûa coõi Duïc sinh ra hai taâm, ñoù laø taâm thoâng quaû cuûa coõi Duïc, vaø taâm gia haïnh thieän cuûa coõi Saéc. Taâm naøy laïi töø hai taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø taâm thoâng quaû cuûa coõi Duïc, vaø taâm gia haïnh thieän cuûa coõi Saéc. Taâm gia haïnh thieän voâ giaùn cuûa coõi Saéc sinh ra möôøi hai taâm, ñoù laø saùu taâm cuûa coõi Saéc, ba taâm cuûa coõi Duïc laø gia haïnh thieän-sinh ñaéc thieän vaø thoâng quaû, neân taâm cuûa coõi Voâ saéc laø gia haïnh thieän, vaø taâm hoïc - voâ hoïc. Taâm naøy laïi töø möôøi taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø boán taâm cuûa coõi Saéc, tröø ra taâm oai nghi loä vaø dò thuïc sinh; hai taâm cuûa coõi Duïc, laø taâm gia haïnh thieän vaø thoâng quaû; hai taâm cuûa coõi Voâ saéc, laø taâm gia haïnh thieän vaø ho, cuøng vôùi taâm hoïc-voâ hoïc. Taâm sinh ñaéc thieän voâ giaùn cuûa coõi Saéc sinh ra taùm taâm, ñoù laø naêm taâm cuûa coõi Saéc, tröø ra taâm thoâng quaû; hai taâm cuûa coõi Duïc laø baát thieän vaø höõu phuù voâ kyù; neân taâm cuûa coõi Voâ saéc, laø taâm höõu phuù voâ kyù. Taâm naøy laïi töø naêm taâm voâ giaùn, ñoù laø naêm taâm cuûa coõi Saéc, tröø ra taâm thoâng quaû. Taâm höõu phuù voâ kyù voâ giaùn cuûa coõi Saéc sinh ra chín taâm, ñoù laø naêm taâm cuûa coõi Saéc, tröø ra taâm thoâng quaû; boán

taâm cuûa coõi Duïc, laø taâm gia haïnh thieän-sinh ñaéc thieän, baát thieän vaø höõu phuù voâ kyù. Taâm naøy laïi töø möôøi neân taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø naêm taâm cuûa coõi Saéc, tröø ra taâm thoâng quaû; ba taâm cuûa coõi Duïc, laø sinh ñaéc thieän-oai nghi loä vaø dò thuïc sinh; ba taâm cuûa coõi Voâ saéc, tröø ra taâm gia haïnh thieän. Taâm oai nghi loä voâ giaùn cuûa coõi Saéc sinh ra baûy taâm, ñoù laø boán taâm cuûa coõi Saéc, tröø ra taâm gia haïnh thieän vaø thoâng quaû; hai taâm cuûa coõi Duïc, laø coõi Duïc. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì taâm tu taäp taâm gia haïnh thieän thuaàn thuïc, töø taâm oai nghi loä-coâng xaûo xöù vaø dò thuïc sinh voâ giaùn ôû phaïm vi cuûa mình, cuõng hieän taïi tröôùc maét." Taâm sinh ñaéc thieän voâ giaùn cuûa coõi Duïc sinh ra chín taâm, ñoù laø coõi Duïc coù baûy, tröø ra taâm thoâng quaû; coõi Saéc-Voâ saéc ñeàu coù neân laø taâm höõu phuù voâ kyù. Taâm naøy laïi töø möôøi neân taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø coõi Duïc coù baûy, tröø ra taâm thoâng quaû; coõi Saéc coù hai laø gia haïnh thieän-höõu phuù voâ kyù, vaø taâm hoïc-voâ hoïc. Taâm baát thieän voâ giaùn sinh ra baûy taâm, ñoù laø coõi Duïc coù baûy tröø ra taâm thoâng quaû. Taâm naøy laïi töø möôøi boán taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø coõi Duïc coù baûy, tröø ra taâm thoâng quaû; coõi Saéc coù boán, tröø ra taâm gia haïnh thieän vaø taâm thoâng quaû; coõi Voâ saéc coù ba, tröø ra taâm gia haïnh thieän. Nhö taâm baát thieän, taâm höõu phuù voâ kyù cuûa coõi Duïc cuõng nhö vaäy.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 11 191

Taâm oai nghi loä voâ giaùn cuûa coõi Duïc sinh ra taùm taâm, ñoù laø coõi Duïc coù saùu, tröø ra taâm gia haïnh thieän vaø taâm thoâng quaû; coõi Saéc-Voâ saéc ñeàu coù neân laø taâm höõu phuù voâ kyù. Coù Sö khaùc noùi: "Taâm naøy voâ giaùn sinh ra chín taâm, ñoù laø taâm tröôùc vaø taâm gia haïnh thieän cuûa coõi Duïc, bôûi vì tu taäp thuaàn thuïc thì coù theå hieän tieàn." Taâm naøy laïi töø baûy taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø coõi Duïc coù baûy, tröø ra taâm thoâng quaû. Nhö taâm oai nghi loä cuûa coõi Duïc, taâm dò thuïc sinh cuûa coõi Duïc cuõng nhö vaäy. Taâm coâng xaûo xöù voâ giaùn sinh ra saùu taâm, ñoù laø coõi Duïc coù saùu tröø ra taâm gia haïnh thieän vaø taâm thoâng quaû. Coù Sö khaùc noùi: "Taâm naøy voâ giaùn sinh ra baûy taâm, ñoù laø saùu taâm tröôùc vaø taâm gia haïnh thieän cuûa coõi Duïc, bôûi vì tu taäp thuaàn thuïc thì coù theå hieän tieàn." Taâm naøy laïi töø baûy taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø coõi Duïc coù baûy, tröø ra taâm thoâng quaû. Taâm thoâng quaû voâ giaùn cuûa coõi Duïc sinh ra hai taâm, ñoù laø taâm thoâng quaû cuûa coõi Duïc, vaø taâm gia haïnh thieän cuûa coõi Saéc. Taâm naøy laïi töø hai taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø taâm thoâng quaû cuûa coõi Duïc, vaø taâm gia haïnh thieän cuûa coõi Saéc. Taâm gia haïnh thieän voâ giaùn cuûa coõi Saéc sinh ra möôøi hai taâm, ñoù laø saùu taâm cuûa coõi Saéc, ba taâm cuûa coõi Duïc laø gia haïnh thieän-sinh ñaéc thieän vaø thoâng quaû, neân taâm cuûa coõi Voâ saéc laø gia haïnh thieän, vaø taâm hoïc-voâ hoïc. Taâm naøy laïi töø möôøi taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø boán taâm cuûa coõi Saéc, tröø ra taâm oai nghi loä vaø dò thuïc sinh; hai taâm cuûa coõi Duïc, laø taâm gia haïnh thieän vaø thoâng quaû; hai taâm cuûa coõi Voâ saéc, laø taâm gia haïnh thieän vaø höõu phuù voâ kyù, cuøng vôùi taâm hoïc-voâ hoïc. Taâm sinh ñaéc- thieän voâ

giaùn cuûa coõi Saéc sinh ra taùm taâm, ñoù laø taâm cuûa coõi Saéc, tröø ra taâm thoâng quaû; hai taâm cuûa coõi Duïc laø baát thieän vaø höõu phuù voâ kyù; neân taâm cuûa coõi Voâ saéc, laø taâm höõu phuù voâ kyù. Taâm naøy laïi töø naêm taâm höõu phuù voâ kyù; neân taâm cuûa coõi Voâ saéc, laø taâm höõu phuù voâ kyù. Taâm naøy laïi töø naêm taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø naêm taâm cuûa coõi Saéc, tröø ra taâm thoâng quaû. Taâm höõu phuù voâ kyù voâ giaùn cuûa coõi Saéc sinh ra chín taâm, ñoù laø naêm taâm cuûa coõi Saéc, tröø ra taâm thoâng quaû; boán taâm cuûa coõi Duïc, laø taâm gia haïnh thieän-sinh ñaéc thieän, baát thieän vaø höõu phuù voâ kyù. Taâm naøy laïi töø möôøi neân taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø naêm taâm cuûa coõi Saéc, tröø ra taâm thoâng quaû; ba taâm cuûa coõi Duïc, laø sinh ñaéc thieän-oai nghi loä vaø dò thuïc sinh; ba taâm cuûa coõi Voâ saéc, tröø ra taâm gia haïnh thieän. Taâm oai nghi loä voâ giaùn cuûa coõi Saéc sinh ra baûy taâm, ñoù laø boán taâm cuûa coõi Saéc, tröø ra taâm gia haïnh thieän vaø thoâng quaû; hai taâm cuûa coõi Duïc, laø baát thieän vaø höõu phuù voâ kyù; neân cuûa coõi Saéc, laø taâm höõu phuù voâ kyù. Taâm naøy laïi töø naêm taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø naêm taâm cuûa coõi Saéc, tröø ra taâm thoâng quaû. Nhö taâm oai nghi loä cuûa coõi Saéc, taâm dò thuïc sinh cuûa coõi Saéc cuõng

nhö vaäy. Taâm thoâng quaû voâ giaùn cuûa coõi Saéc sinh ra hai taâm, ñoù laø taâm gia haïnh thieän vaø taâm thoâng quaû cuûa coõi Saéc. Taâm naøy laïi töø hai taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø taâm gia haïnh thieän vaø taâm thoâng quaû cuûa coõi Saéc. Taâm gia haïnh thieän voâ giaùn cuûa coõi Voâ saéc sinh ra baûy taâm, ñoù laø boán taâm cuûa coõi Voâ saéc; neân taâm cuûa coõi Saéc laø taâm gia haïnh thieän, cuøng vôùi taâm hoïc vaø voâ hoïc. Taâm naøy laïi töø saùu taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø ba taâm cuûa coõi Voâ saéc, tröø ra taâm dò thuïc sinh; neân taâm cuûa coõi Saéc laø taâm gia haïnh thieän, cuøng vôùi taâm hoïc vaø voâ hoïc. Taâm sinh ñaéc thieän cuûa coõi voâ giaùn sinh ra baûy taâm, ñoù laø taâm boán taâm cuûa coõi Voâ saéc; hai taâm cuûa coõi Duïc, laø baát thieän vaø höõu phuù voâ kyù; neân cuûa coõi Saéc, laø taâm höõu phuù voâ kyù. Taâm naøy laïi töø boán taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø boán taâm cuûa coõi Voâ saéc. Taâm höõu phuù voâ kyù cuûa coõi Voâ saéc voâ giaùn sinh ra taùm taâm, ñoù laø boán taâm cuûa coõi Voâ saéc; hai taâm cuûa coõi Duïc, laø baát thieän vaø höõu phuù voâ kyù; hai taâm cuûa coõi Saéc, laø taâm gia haïnh thieän vaø höõu phuù voâ kyù. Taâm naøy laïi töø möôøi taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø boán taâm cuûa coõi Voâ saéc, coõi Duïc vaø coõi Saéc ñeàu coù ba taâm, laø taâm sinh ñaéc thieän-oai nghi loä vaø dò thuïc sinh. Taâm dò thuïc sinh cuûa coõi Voâ saéc voâ giaùn sinh ra saùu taâm, ñoù laø ba taâm cuûa coõi Voâ saéc, tröø ra taâm gia haïnh thieän; hai taâm cuûa coõi Duïc, laø baát thieän vaø höõu phuù voâ kyù; neân taâm cuûa coõi Saéc laø taâm höõu phuù voâ kyù. Taâm naøy laïi töø boán taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø boán taâm cuûa coõi Voâ saéc. Taâm hoïc voâ giaùn sinh ra saùu taâm, ñoù laø hai taâm cuûa coõi Duïc, taâm gia haïnh thieän vaø sinh ñaéc thieän, coõi Saéc-Voâ saéc ñeàu coù neân, laø taâm gia haïnh thieän, vaø taâm hoïc-voâ hoïc. Taâm naøy laïi töø boán taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø ba coõi ñeàu coù neân, laø taâm gia

haïnh thieän, cuøng vôùi taâm hoïc. Taâm voâ hoïc voâ giaùn sinh ra naêm taâm, ñoù laø hai taâm coõi Duïc, taâm gia haïnh thieän vaø sinh ñaéc thieän; coõi Saéc-Voâ saéc ñeàu coù neân, laø taâm gia haïnh thieän, cuøng vôùi taâm voâ hoïc. Taâm naøy laïi töø naêm taâm voâ giaùn sinh ra, ñoù laø ba coõi ñeàu coù neân, laø taâm gia haïnh thieän, cuøng vôùi taâm hoïc vaø voâ hoïc. Boå-ñaëc-giaø-la ñaõ khoâng theå ñaït ñöôïc, laïi khoâng coù lyù taâm tröôùc höôùng veà taâm sau, vì sao coù theå nhôù laïi söï vieäc tröôùc ñaây ñaõ laøm? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy nghóa lyù cuûa mình. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp Boå-ñaëc-giaø-la thaät coù töï theå. Nhö Ñoäc Töû Boä, hoï ñöa ra noùi raèng: Ngaõ thöøa nhaän laø coù Ngaõ, bôûi vì coù theå coù naêng löïc nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc kia, tröôùc ñaây töï mình

tieáp nhaän nay töï mình nhôù laïi; neáu nhö khoâng coù Ngaõ, thì vi sao coù theå nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc ñaây? Hoaëc laïi coù keû chaáp raèng: Taùnh cuûa vaät che kín laãn nhau. Nhö noùi: Caùc phaùp cuøng che kín laãn nhau. Ngoaïi ñaïo thì ñöa ra noùi nhö vaäy: Caùc phaùp höõu vi, coù phaân chia ngaøy ñeâm, taøng aån laãn nhau, thôøi gian ban ñeâm thì ban ngaøy hôïp laïi, taùnh ban ngaøy ôû trong ban ñeâm, tuy coøn maø khoâng hieän ra roõ raøng; thôøi gian ban ngaøy thì ban ñeâm thu laïi, taùnh ban ñeâm ôû trong ban ngaøy, tuy coøn maø khoâng hieän ra roõ raøng. Nhö vaäy coù theå coù naêng löïc nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc ñaây, bôûi vì trong phaïm vi ngaøy vaø ñeâm, thôøi gian ngaøy vaø ñeâm ñaõ laøm ñieàu gì, thì thôøi gian ngaøy vaø ñeâm coù theå nhôù laïi ñöôïc. Neáu khoâng nhö vaäy thì vì sao coù theå nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc ñaây? Hoaëc laïi coù keû chaáp raèng: Taùnh cuûa vaät duøng thay ñoåi laãn nhau. Nhö noùi: Caùc phaùp cuøng thay ñoåi laãn nhau. Ngoaïi ñaïo kia ñöa ra noùi nhö vaäy: Ngay nôi phaàn vò Yeát-la-lam thay ñoåi laøm ra phaàn vò AÁt-boä-ñaøm, cho ñeán chính laø phaàn vò kieân coá thay ñoåi laøm ra phaàn vò suy yeáu giaø nua, nhö ngay nôi laù xanh thay ñoåi trôû thaønh laù vaøng. Nhö vaäy coù theå coù naêng löïc nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc ñaây, bôûi vì theå cuûa phaàn vò tröôùc sau khoâng coù gì khaùc nhau, phaàn vò tröôùc ñaõ laøm thì phaàn vò sau coù theå nhôù laïi ñöôïc. Neáu khoâng nhö vaäy thì taïi sao coù theå nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc ñaây? Hoaëc laïi coù keû chaáp raèng: Taùnh cuûa vaät höôùng veà vôùi nhau. Nhö noùi: Caùc phaùp cuøng höôùng veà vôùi nhau. Ngoaïi ñaïo kia ñöa ra noùi raèng: Yeát-la-lam höôùng veà, tieán vaøo trong phaàn vò AÁt-boä-ñaøm; cho ñeán kieân coá höôùng veà, vieán vaøo trong phaàn vò suy yeáu giaø nua. Nhö vaäy coù theå coù naêng löïc nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc ñaây, bôûi vì trong phaàn vò sau coù phaùp tröôùc ñaây, cho neân phaàn vò tröôùc ñaõ laøm thì phaàn vò sau coù theå nhôù laïi ñöôïc. Neáu khoâng nhö vaäy thì taïi sao coù theå nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc ñaây? Hoûi: Taùnh cuûa vaät cuøng thay ñoåi nhau-cuøng höôùng veà vôùi nhau, hai chaáp cuûa ngoaïi ñaïo ñaâu khaùc nhau? Ñaùp: Ngoaïi ñaïo chaáp cuøng thay ñoåi laãn nhau, chính laø phaàn vò tröôùc thay ñoåi laøm thaønh phaàn vò sau, trong phaàn vò sau khoâng coù phaàn vò tröôùc. Ngoaïi ñaïo chaáp cuøng höôùng veà vôùi nhau, töùc

laø phaàn vò tröôùc höôùng veà phaàn vò sau, ñaõ ñeán phaàn vò sau thì töôùng aáy khoâng hö hoaïi, chính laø cuøng vôùi phaàn vò sau ñoàng thôøi taêng tröôûng. Coù ngöôøi noùi raèng ngoaïi ñaïo chaáp cuøng thay ñoåi laãn nhau, laø sau cuøng vôùi tröôùc khoâng neân-khoâng khaùc; ngoaïi ñaïo chaáp cuøng höôùng veà vôùi nhau, laø sau cuøng vôùi tröôùc cuõng neân-cuõng khaùc. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp raèng: Taùnh giaùc laø neân. Nhö noùi: Tröôùc-

sau laø luaän veà neân taùnh giaùc. Hoï ñöa ra caùch noùi raèng: Hieåu roõ vieäc laøm tröôùc kia, hieåu roõ nhôù laïi sau ñoù, töôùng duïng tuy khaùc nhau maø taùnh aáy chæ laø neân. Nhö vaäy coù theå coù naêng löïc nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc kia, bôûi vì phaàn vò tröôùc sau coù theå cuûa giaùc laø neân, cho neân phaàn vò tröôùc ñaõ laøm thì phaàn vò sau coù theå nhôù laïi ñöôïc. Neáu khoâng nhö vaäy thì taïi sao coù theå nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc ñaây? Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp raèng: YÙ giôùi laø thöôøng coøn. Nhö luaän aáy chaáp yù giôùi laø thöôøng coøn, hoï ñöa ra caùch noùi raèng: Saùu thöùc tuy sinh dieät maø yù giôùi laø thöôøng coøn. Nhö vaäy coù theå coù naêng löïc nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc kia, nhöõng vieäc saùu thöùc ñaõ laøm thì yù giôùi coù theå nhôù laïi ñöôïc. Neáu khoâng nhö vaäy thì taïi sao coù theå nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc ñaây? Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp raèng: Uaån coù hai loaïi, neân laø uaån caên baûn, hai laø uaån taùc duïng, uaån tröôùc laø thöôøng coøn, uaån sau laø khoâng thöôøng coøn. Hoï ñöa ra caùch noùi raèng: Hai uaån cnaê baûn vaø taùc duïng tuy khaùc nhau, nhöng cuøng hoøa hôïp thaønh neân höõu tình. Nhö vaäy coù theå coù naêng löïc nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc ñaây, bôûi vì nhöõng vieäc maø uaån taùc duïng ñaõ laøm thì uaån caên baûn coù theå nhôù laïi ñöôïc. Neáu khoâng nhö vaäy thì taïi sao coù theå nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc ñaây? Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp raèng: Taâm tröôùc höôùng veà baûo vôùi taâm sau, toâi laøm ñieàu naøy oâng coù theå ghi nhôù giöõ laïi. Hoï ñöa ra caùch noùi raèng: Taâm vi teá thoâng suoát saâu xa, tröôùc coù nhöõng ñieàu ñaõ laøm nhaát ñònh baûo cho sau bieát. Nhö vaäy coù theå coù naêng löïc nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc ñaây. Neáu khoâng nhö vaäy thì taïi sao coù theå nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc ñaây? Nhöng haèng haø sa soá chö Phaät vaø ñeä töû Phaät tuy khoâng noùi laø coù Boå-ñaëc-giaø-la, cuõng khoâng noùi laø coù taùnh cuûa vaät cuøng che kín nhau-cuøng thay ñoåi nhau-cuøng höôùng veà nhau, cuøng neân taùnh giaùc-yù giôùi thöôøng coøn, uaån caên baûn khaùc-uaån taùc duïng khaùc, taâm tröôùc höôùng veà baûo vôùi taâm sau, maø noùi coù naêng löïc nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc ñaây. Nghóa naøy laø quyeát ñònh, vi teá raát saâu xa khoù coù theå hieåu roõ raøng ñöôïc; vì muoán bieåu hieän roõ raøng quyeát ñònh nhö vaäy, vi teá raát saâu xa, khoù coù theå hieåu roõ raøng ñöôïc taùnh töôùng cuûa caùc phaùp, vaø ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc noùi khoâng ñuùng nhö lyù, cho neân soaïn ra luaän naøy. Hoûi: Trong naøy caàn phaûi noùi ñaày ñuû veà Boå-ñaëc-giaø-la ñaõ khoâng theå naøo ñaït ñöôïc, cuõng khoâng coù taùnh cuûa vaät cuøng che kín nhau-cuøng nhau thay ñoåi-cuøng höôùng veà nhau, cuøng neân taùnh giaùc-yù giôùi thöôøng

coøn, uaån caên baûn khaùc-uaån taùc duïng khaùc, lyù taâm tröôùc höôùng veà baûo vôùi taâm sau, taïi sao coù theå nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc ñaây; vì sao chæ noùi veà Boå-ñaëc-giaø-la ñaõ khoâng theå naøo ñaït ñöôïc, laïi khoâng coù lyù taâm tröôùc höôùng veà taâm sau? Ñaùp: Trong naøy noùi veà Boå-ñaëc-giaø-la khoâng theå naøo ñaït ñöôïc, laø taùch bieät ngaên chaën neân luaän ñaàu chaáp veà Boå-ñaëc-giaø-la; laïi khoâng coù lyù taâm tröôùc höôùng veà taâm sau, laø toång quaùt ngaên chaën baûy luaän sau. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy noùi veà Boå-ñaëc-giaø-la ñaõ khoâng theå naøo ñaït ñöôïc, laø ngaên chaën luaän thöù nhaát chaáp veà Boå-ñaëc-giaø-la; laïi khoâng coù lyù taâm tröôùc höôùng veà taâm sau, laø ngaên chaën luaän thöù taùm chaáp raèng taâm tröôùc höôùng veà baûo vôùi taâm sau, laø ngaên chaën tröôùc sau, neân bieát laø ñaõ ngaên chaën saùu luaän ôû phaàn giöõa, nghóa laø Luaän Sö naøy sô löôïc ra ñaàu vaø sau, laøm cho caùc ñeä töû deã daøng thoï trì.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.